

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 8 декември 2023 г.
(OR. en)

16450/23

RECH 543
CON 96
COMPET 1235

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	8 декември 2023 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	15118/23
Относно:	Засилване на ролята и въздействието на научните изследвания и иновациите в процеса на изготвяне на политики в Съюза — Заключение на Съвета (одобрени на 8 декември 2023 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета „Засилване на ролята и въздействието на научните изследвания и иновациите в процеса на изготвяне на политики в Съюза“, одобрени от Съвета на неговото 3993-то заседание.

**ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ЗАСИЛВАНЕ НА РОЛЯТА И
ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИТЕ В ПРОЦЕСА
НА ИЗГОТВЯНЕ НА ПОЛИТИКИ В СЪЮЗА**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ:

- заключенията си от декември 2020 г.¹ относно новото европейско научноизследователско пространство (ЕНП), в които се посочва необходимостта от по-ефективно използване на потенциала на научните изследвания и иновациите за обществото и икономиката и се потвърждава отново целта за инвестиране на 3% от БВП на Съюза в научноизследователска и развойна дейност. За да издигнат в свой приоритет инвестициите и реформите, държавите членки биха могли да актуализират националните си цели, така че да отразят новите приоритети на Съюза и националните особености;
- заключенията си от май 2021 г. относно технологиите за данни в полза на по-доброто регулиране², в които се подчертава, че един стабилен, основан на факти процес на вземане на решения е ключово изискване за предвиждане на потенциала на нововъзникващите технологии и рисковете от тях, и се изтъква необходимостта от общи усилия за повишаване на устойчивостта на Европа и за осигуряване на по-добри политики и по-ориентирана към бъдещето, благоприятстваща иновациите, предвидима, съгласувана и ефикасна регулаторна рамка;
- заключенията си от септември 2021 г.³ относно глобалния подход към научните изследвания и иновациите — Стратегия на Европа за международното сътрудничество в един променящ се свят, в които се подчертава, че глобалният подход на Съюза към научните изследвания и иновациите следва да се основава на принципите на откритост, основан на правила мултилатерализъм, споделени ценности и приоритети, улесняване на движението на знания и обмяна на идеи, и се изтъква значението на интегрирането на глобалния подход към научните изследвания и иновациите във външната дейност на Съюза;

¹ 13567/20.

² 9215/21, стр. 9 и 17.

³ 12073/21.

- заключенията си от ноември 2021 г.⁴ относно бъдещото управление на европейското научноизследователско пространство, в които се признава по-широкото отчитане и нарасналите очаквания на обществото за ролята на научните изследвания и иновациите и тяхното оползотворяване за справяне с настоящите и бъдещите обществени, екологични и икономически предизвикателства;
- своята Препоръка относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа от ноември 2021 г.⁵, в която се определят приоритетните области за съвместни действия и общ набор от ценности и принципи за научните изследвания и иновациите (НИИ) в Съюза, включително принципа за създаване на стойност и общественото и икономическото въздействие на НИИ, както и засилени механизми за координация и наблюдение на политиките в ЕНП;
- заключенията си от октомври 2022 г.⁶ относно Специален доклад № 15/2022 на Европейската сметна палата „Мерките за разширяване на участието в „Хоризонт 2020“ са добре планирани, но постигането на трайна промяна ще зависи предимно от усилията на националните органи“, в които наред с другото се взема под внимание препоръката на Сметната палата да се цели по-балансирано в географско отношение участие на целевите държави в мерките за разширяване на участието, и също така се призовава Комисията, ако възникнат трайни значителни дисбаланси, да оцени необходимостта от по-индивидуализирани действия и целенасочени дейности за изграждане на мрежи, като същевременно се гарантира, че разпределението на финансирането продължава да се основава на принципа на високите постижения;
- препоръката си от декември 2022 г. относно ръководните принципи за оползотворяването на знанията⁷, в която се посочва необходимостта от укрепване на структурите, процесите и практиките при използването на резултатите от научните изследвания и научните знания за изработване и прилагане на публични политики и за разработване и преразглеждане на стандарти;

⁴ 14308/21.

⁵ ОВ L 431, 2.12.2021 г., стр. 1–9.

⁶ 13426/22.

⁷ ОВ L 317, 9.12.2022 г., стр. 141–148.

- заключенията си от декември 2022 г.⁸ относно новата европейска програма за иновации, в които се подчертава необходимостта от подобряване и консолидиране на екосистемите за иновации, тъй като Европа продължава да се бори със значителни регионални и национални различия и трайно разделение в областта на иновациите, и в които също така се подчертава, че екосистемите за иновации имат силно регионално и национално измерение, което следва да бъде изцяло взето предвид при разработването на политиката в областта на иновациите;
- заключенията си от март 2023 г. относно Специален доклад № 23/2022 на Европейската сметна палата, озаглавен „Полезни взаимодействия между „Хоризонт 2020“ и европейските структурни и инвестиционни фондове – все още непълноценно използван потенциал“⁹, в които се насърчава включването на полезни взаимодействия в стратегическото планиране, програмирането и изпълнението, когато е целесъобразно, например в стратегиите за интелигентна специализация, за да се използва пълният потенциал на инвестициите в европейския сектор на научните изследвания и иновациите;
- заключенията си от юни 2022 г.¹⁰ относно оценката на научните изследвания и прилагането на отворената наука, в които се предлага развитието на системите за оценка на научните изследвания в Европа да се ръководи, наред с другото, от ръководни принципи, като се отчитат „многообразните пътища за професионално развитие и на всички научноизследователски и иновационни дейности, включително (...) подкрепа за основано на факти изготвяне на политики“;

⁸ 15602/22.

⁹ 7258/23.

¹⁰ 10126/22.

- Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост¹¹, съгласно който обхватът на прилагане на Механизма се отнася до области на политиката от европейско значение, структурирани в шест стълба, а именно екологичен преход; цифрова трансформация; интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, включително икономическо сближаване, работни места, производителност, конкурентоспособност, научни изследвания, развитие и иновации, както и добре функциониращ вътрешен пазар със силни малки и средни предприятия; социално и териториално сближаване; здравеопазване, икономическа, социална и институционална устойчивост, с цел, *inter alia*, увеличаване на капацитета за реагиране при кризи и готовността за действие при кризи; и политики за следващото поколение, децата и младите хора, като образованието и уменията.
- Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020—2025 г.)“¹², което включва, наред с другото, цели на политиката, свързани с преодоляването на неравенството между половете на пазара на труда, постигането на равнопоставено участие в различните сектори на икономиката и постигането на равновесие между половете на отговорни постове и в политиката.

КАТО ПОДЧЕРТАВА, ЧЕ

- амбицията на ЕНП за създаване на единно пространство без граници за научни изследвания, иновации и технологии следва да бъде в основата на съставянето и реализирането на европейската политика в областта на научните изследвания и иновациите.
- мерките на политиката за научни изследвания и иновации, при едно подходящо съставяне на включените в тях действия, улесняват положителното въздействие върху обществото, икономиката и околната среда и допринасят за укрепването на демокрацията и повишаването на устойчивостта на Съюза.
- основаните на научни данни процеси на изготвяне на политики могат да повишат качеството и да засилят съгласуваността на политическите инициативи в различни сектори и администрации.

¹¹ ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17—75.

¹² 6678/20.

- понастоящем политическите инициативи във всички сектори показват постоянната необходимост от иновации за насърчаване на икономическото развитие, опазването на околната среда и социалния напредък, което изисква наличието на солидни екосистеми в областта на научните изследвания и иновациите. Тези екосистеми и участници в тях могат да допринесат за намаляване на настоящото разделение по отношение на иновациите на национално, регионално и местно равнище чрез непрекъснати национални усилия и обща ориентация от страна на държавите членки.
- Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ) беше предназначен да помогне временно на държавите членки да направят европейските икономики и общества по-устойчиви, издръжливи и по-добре подготвени за предизвикателствата и възможностите, свързани с екологичния и цифровия преход. Като засили реакцията спрямо циклични или породени от обстоятелствата събития, например чрез смекчаване на икономическото и социалното въздействие на пандемията от коронавирус, и в унисон със съответните специфични за всяка държава препоръки, определени в препоръките по европейския семестър, МВУ даде възможност на няколко държави членки да разработят нови, основани на факти и обусловени от политики инвестиции и реформи, в допълнение към други национални и други европейски фондове и инструменти.

I. Науката в процеса на публичната политика за подобряване на живота на гражданите и укрепване на демокрацията

1. ПРИПОМНЯ, че Съюзът има дългогодишна традиция да разчита на науката и най-добрите налични, основани на факти знания във всички дисциплини, за да подкрепя и подобрява процеса на вземане на решения, както и качеството, ефективността, ефикасността и въздействието на публичните политики (концепцията „Науката в подкрепа на политиките“). Съставянето, наблюдението и оценката на основаните на факти политики се осланият, наред с други видове знания, на процеси на пряко участие на научните общности и/или на механизми за научни консултации за политическите органи, които да ги подпомагат при изпълнението на техните задължения.

Приносът на науката за подобряване на изготвянето на публичните политики

2. ПОДЧЕРТАВА, че за да се подобри конкурентоспособността на Съюза и прилагането на политиките на Съюза в отговор на глобалните предизвикателства, ЕНП изисква:

- а) солидна, основана на високи постижения в областта на научните изследвания екосистема във всички държави членки, която допълнително да улесни генерирането на висококачествени научни знания, въвеждането на политики за отворена наука, както и разработването на технологии и иновации, включително социални иновации, с голямо социално, икономическо и екологично въздействие;
- б) процъфтяващи научни и иновационни общности, които да насърчават талантите, способни и ангажирани да допринасят за напредъка на нашите демократични общества, като бележат напредък по научните и технологичните цели „отгоре надолу“ и „отдолу нагоре“, постигат осезаеми резултати и ги правят достойни на създателите на политики и на широката общественост;
- в) увеличено, координирано, целенасочено и съобразено с полезните взаимодействия финансиране, както на равнището на Съюза, така и на национално равнище, за да се отговори по-добре на приоритетите и предизвикателствата пред Съюза и държавите членки;
- г) изграждане на капацитет, който да може да допринесе за още по-високи постижения и по-добра конкурентоспособност на национално равнище, за намаляване на разпокъсаността на научните изследвания и иновациите, както и на различията в рамките на държавите членки и между тях;
- д) подобрен капацитет за участие в сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите с международни партньори и между държавите и глобалните региони, като успоредно с това се преследва стратегическата автономност на Съюза с цел защита на неговите интереси в световен мащаб и същевременно се запазва отворената икономика.

3. СЧИТА, че всички области на науката, включително социалните и хуманитарните науки, посредством създаването на основани на факти знания, следва да играят по-важна роля в процеса на изготвяне на политики при идентифицирането на политическите предизвикателства, анализа на съвременните технологични достижения и набелязването на решения. Тези елементи биха могли да бъдат част от констатациите, включени в дейностите по прогнозиране и оценките на въздействието. ПРИПОМНЯ, че това следва да бъде постигнато в съответствие с принципите за по-добро регулиране, които признават научните доказателства за крайъгълен камък. Науката следва също така да бъде ключов елемент от процеса на подготовка за политически решения, както и за тяхното изпълнение, оценяване и свързаната с тях комуникация. ПОДЧЕРТАВА значението на използването на най-добрите налични научни доказателства при оценките на въздействието в подкрепа на процеса на вземане на политически решения, за да се повиши надеждността на публичните действия и доверието на гражданите в тях, както и добавената стойност на законодателството.
4. ПОДЧЕРТАВА, че научните знания и научните становища следва да бъдат надеждни, проверими, солидни, прозрачни и от значение, при пълно зачитане на научната свобода, почтеност и етични принципи, с оглед на подпомагане на основаното на факти създаване на политики. ПРИПОМНЯ, че науката и основаните на факти знания стъпват върху строга методологична рамка, въпреки че съществуват методологични ограничения и че са обект на несигурност. НАСЪРЧАВА прозрачната и отговорна комуникация относно научните процеси и разпространението на научните доказателства, използвани от създателите на политики, както и обществената ангажираност и процесите на участие на гражданите в научните изследвания и иновациите, в съответствие с демократичните ценности. ПРИЗНАВА необходимостта от изграждане и разширяване на капацитета за предоставяне на научни становища по отношение на политиките, за да се улеснят дейностите в рамките на оползотворяването на знанията при изготвянето на политики.
5. ИЗТЪКВА, че отворената наука е от ключово значение и за създателите на политики и обществото като цяло от гледна точка на достъпа до безплатни научни знания с най-високо качество и използването им. Това повишава устойчивостта на дезинформация, предотвратява съпротивата към знанието и насърчава общественото доверие в науката и основаното на факти създаване на политики.

Управление при вземането на решения

6. ПРИПОМНЯ, че формулирането на публични политики има за цел да подкрепи благосъстоянието на гражданите и включва политически, финансови, икономически, екологични и социални елементи, за които научните знания и становища следва да служат като принос за създателите на политики.
7. ИЗТЪКВА, че междудисциплинарните и основаните на факти знания, иновативните процеси и научните становища могат да допринесат за целите на секторните политики в различни измерения на политиката. ИЗТЪКВА, че мобилизирането на научноизследователските и иновационните общности за насърчаване на междусекторното и общоправителственото разбиране на научните знания може да бъде от полза за разчупването на традиционната изолираност на секторните политики, за насърчаване на междусекторното обучение в рамките на ЕС и партньорското обучение между държавите членки, както и за подобряване на съгласуваността, значимостта и очакваното въздействие на публичните политики.
8. ОТЧИТА, че използването на основани на факти знания и научни становища, както и средствата за включването им в публичните политики, се различават в отделните държави членки в зависимост от равнището на управление, консултативните екосистеми за секторните политики и регулираните административни процеси. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ факта, че посредниците, сред които някои структури или механизми за научни консултации, включително Групата на главните научни съветници на Европейската комисия и Форума на европейските научни съветници, могат да играят роля в обединяването на изследователи и създатели на политики и могат да представят основани на факти варианти на политиката в подкрепа на разработването на политики.

Бъдещи действия

9. НАСЪРЧАВА Комисията, в сътрудничество с държавите членки:

- a) да доразвие концепцията за „Науката в подкрепа на политиките“ и да утвърди ролята на научните и основаните на факти знания и тяхното междусекторно интегриране в публичните политики, като:
 - i. продължи да повишава осведомеността на обществата относно добавената стойност от включването на научните знания в съставянето, разработването и прилагането на публичните политики, което от своя страна да доведе до повишаване на доверието на обществото в науката и научните изследвания, както и на доверието в изследователите сред създателите на политики;
 - ii. продължи действията по картографиране на съществуващите практики за оползотворяване на знанията при изготвянето на политики и националните институционални системи и механизми за научни консултации;
 - iii. анализира нуждите на изготвящите политиките органи от научни и основани на факти знания, както и нуждите на изследователите и новаторите от разбиране на процеса на създаване на политики. Тези нужди могат да бъдат задоволени чрез съответни дейности за обучение, които да обхващат използването на научен и академичен експертен опит с цел оценка на публичните политики, в отговор на потребностите от научни консултативни процеси, механизми и инструменти на европейско, национално, регионално и местно равнище. Тези действия следва да имат за цел насърчаване на използването на научни становища в процесите на вземане на решения;
 - iv. разработва подходящи инструменти, които позволяват непрекъснато партньорско обучение, насърчаване на обмена на най-добри практики от гледна точка на „Науката в подкрепа на политиките“, както на национално равнище, така и на равнището на Съюза, и насърчава междусекторната мобилност и мерките за изграждане на капацитет, с особен акцент върху осезаемите за обществото ползи от тях;
 - v. признае дейностите, свързани с концепцията за „Науката в подкрепа на политиките“, като един от елементите за оценка на научния капацитет на научноизследователските институции и кариерното развитие на изследователите и окаже подкрепа за участието в тези дейности на изследователи в начален етап на кариерата им;

- vi. осигури подходящи стимули за изследователите да участват в дейности, свързани с концепцията за „Науката в подкрепа на политиките“, които се характеризират със значително въздействие;
 - vii. признае интегрирането на принципа на равенство между половете в концепцията за „Науката в подкрепа на политиките“, включително чрез насърчаване на кариерата на жените в научната сфера, за да се допринесе за преодоляване на разликите в заетостта; както и интегрирането му в съдържанието на научните изследвания, за да се избегнат свързани с пола предубеждения по отношение на базата от научни доказателства.
- б) да насърчава създаването на екосистема, свързана с концепцията за „Науката в подкрепа на политиките“, която да подпомага и свързва научните и изготвящите политики общности в Съюза въз основа на принципите и ценностите на Пакта за научни изследвания и иновации в Европа.
- в) да насърчава сътрудничеството между мрежите от имащи отношение участници в рамките на Съюза, обмена на най-добри практики и семинарите за взаимно обучение, както и установяването на двупосочни комуникационни канали за обогатяване на диалога между научните общности и лицата, определящи публичните политики, в различни области на политиката, включително научните изследвания и иновациите; и — като резултат от това — да се постигне насърчаване на обществената ангажираност, без да се засягат съществуващите диалози относно политиките.
10. ПРИКАНВА Комисията да насърчава инструменти и дейности, които отдават висока стойност на концепцията за „Науката в подкрепа на политиките“, включително измерението, свързано с оползотворяването на знанията, както и да продължи да разработва инструменти и програми за междусекторните диалози, обучението и мобилността на служителите между научните институции и публичните администрации и да насърчава използването на съществуващите такива. Важната роля на тези служители като посредници и „мост“ между различните структури следва да получи признание и подкрепа.
11. ПРИЗОВАВА Комисията да насърчава използването на инструмента за техническа подкрепа и на механизма за подкрепа в областта на политиките в помощ на създателите на политики в публичния сектор и за укрепване на публичните структури за предоставяне на научни становища.

II. Засилена роля на местните и регионалните иновации за укрепване на конкурентоспособните екосистеми за научни изследвания и иновации

12. ПРИПОМНЯ, че регионалното развитие е преди всичко отговорност на националните и регионалните правителства, които могат да използват фондовете по политиката на сближаване на Съюза и стратегиите за интелигентна специализация, за да засилят взаимодействието и сътрудничеството между заинтересованите страни от различните екосистеми за иновации и да намалят различията. ПОДЧЕРТАВА, че Съюзът играе важна роля и за насърчаване на междурегионалното сътрудничество и обмена на най-добри практики отвъд националните граници.
13. ИЗТЪКВА, че наред с други програми за финансиране, Рамковата програма за научни изследвания и иновации следва да продължи да стимулира високите научноизследователски постижения във всички държави членки. СЧИТА, че без да се засягат преговорите по бъдещите програми на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите, по-добрата координация между екосистемите за иновации и по-ефективното използване на всички способности и ресурси на европейско, национално и регионално равнище биха подобрили конкурентоспособността и резултатите на Съюза в областта на иновациите.
14. ПРИПОМНЯ, че регионалните и местните участници играят важна роля за изграждането на конкурентоспособни в световен мащаб екосистеми и стратегии за растеж в областта на научните изследвания и иновациите. Изграждането на капацитет на местно равнище и началните инвестиции полагат основите за успешна европейска екосистема за иновации, която дава като резултат европейска конкурентоспособност.
15. ПРИПОМНЯ, че новото ЕНП следва да се основава на доверие и споделени отговорности, с участието на заинтересованите страни и гражданите, въз основа на обществената ангажираност, многообразието и силните страни на европейските екосистеми за научни изследвания и иновации. ПРИЗНАВА усилията на Комисията за измерване на резултатите на националните и регионалните системи за научни изследвания и иновации в Съюза посредством годишния Европейски сравнителен доклад за иновациите и двугодишния Регионален сравнителен доклад за иновациите, които показват, че макар повечето държави — членки на ЕС, да са подобрили резултатите си, между тях продължават да съществуват значителни различия по отношение на иновациите. ОТНОВО ЗАЯВЯВА, че навсякъде в Европа има голям потенциал за подобряване на резултатите на екосистемите в областта на научните изследвания и иновациите. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ потенциала за по-тясно сътрудничество и координация в областта на научните изследвания и иновациите в ЕНП между европейското, националното и регионалното равнище, за да се намали разделението по отношение на научните изследвания и иновациите в целия Съюз.

16. ПРИПОМНЯ, че в Новата европейска програма за иновации се извежда на преден план предизвикателството за засилване на взаимовръзката между европейските екосистеми за иновации. ИЗТЪКВА факта, че регионалното измерение обхваща селски и градски райони, които налагат по-голяма гъвкавост и приобщаване в инструментите за подкрепа, както и отбелязване на напредък в многостепенната координация на политиките между ЕС, националните, регионалните и местните органи.
17. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ целта на Новата европейска програма за иновации за консолидиране и свързване на многобройните и географски разпръснати екосистеми за иновации в Европа и ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ регионалните „долини за иновации“ и пилотния проект за партньорства за регионални инициативи за иновации, насочен към улесняване на трансграничното сътрудничество между по-иновативни и не дотам иновативни региони и съпътстван от стратегии за интелигентна специализация.
18. ОТЧИТА, че иновациите обхващат различни сектори и включват както технологичните, така и социалните иновации. СЧИТА, че акцентът на Новата европейска програма за иновации върху иновациите в сферата на дълбоките технологии, талантите и предприемачеството е целесъобразен за консолидиране и развитие на технологичното лидерство, конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза, като същевременно се запазва отворената икономика. ИЗТЪКВА необходимостта от подкрепа за участието на държави членки и региони, които тепърва заявяват своето присъствие или имат умерени резултати в сферата на иновациите, в проекти за дълбоки технологии, като се насърчава сътрудничеството с водещи и мощни в иновационно отношение държави членки и региони, както и от свързване на предприятията с авангардна наука, от улесняване на достъпа до финансиране и от привличане и задържане на таланти.

Необходимостта от подобряване на управлението на националното и регионалното сътрудничество и съгласуването на портфейла от политики

19. ПРИПОМНЯ ролята на политиката на сближаване на Съюза и на стратегиите за интелигентна специализация за насърчаване на иновациите и конкурентоспособността във всички държави членки и региони на ЕС. ИЗТЪКВА факта, че инициативите в подкрепа на европейските екосистеми за научни изследвания и иновации и новите инициативи, стартирани във връзка с Новата европейска програма за иновации, следва да бъдат разработени така, че да създават полезни взаимодействия с фондовете на политиката на сближаване и фондовете за научни изследвания и иновации, като същевременно се отчитат националните и регионалните отговорности и различните законодателни рамки.

20. ИЗТЪКВА, че тесният обмен и сътрудничеството между по-иновативни и не дотам иновативни държави членки и региони на ЕС могат да допринесат ефективно за по-нататъшното развитие на капацитета за научни изследвания и иновации и за намаляване на различията между тях. ПРИПОМНЯ, че Комисията стимулира регионалните екосистеми за иновации чрез рамката за интелигентна специализация и ПРЕПОРЪЧВА Комисията да направи оценка на въздействието на неотдавнашните инициативи, като например регионалната иновационна схема на Европейския институт за иновации и технологии, и да установи връзки между различните водещи инициативи по линия на Новата европейска програма за иновации.
21. ПОДКРЕПЯ глобалния подход на ЕС към научните изследвания и иновациите за насърчаване на сътрудничеството за съгласуване на международните политики в областта на научните изследвания и иновациите с целите за устойчиво развитие, с оглед да се засили международното сътрудничество на европейските екосистеми за иновации въз основа на принципите и ценностите на Пакта за научните изследвания и иновациите в Европа.
22. ИЗТЪКВА, че научноизследователските инфраструктури са основополагащ стълб на екосистемите с високи постижения в областта на научните изследвания и иновациите, като привличат потребители от различни научни дисциплини и улесняват сътрудничеството, и са се превърнали в мултидисциплинарни центрове на национално, регионално и местно равнище, което дава възможност за взаимно обогатяване между различни дисциплини, както е отразено в Декларацията от Тенерифе на тема „Глобалното измерение и устойчивост на научноизследователските инфраструктури“.

Бъдещи действия

23. НАСТОЙЧИВО ПРИКАНВА Комисията:
- а) да оползотвори конкурентоспособността на европейските регионални екосистеми за иновации, да насърчава тяхното въздействие в междурегионалните интелигентни специализации и да използва взаимното допълване на способностите за научни изследвания и иновации, като се обръща внимание на необходимостта от отбелязване на напредък в преодоляването на разделението по отношение на иновациите в Европа чрез укрепване на научната база и екосистемите за иновации във всички държави и региони на ЕС.
 - б) в сътрудничество с държавите членки, когато е целесъобразно, да въведе мерки за координиране на инициативите на Съюза, националните и регионалните инициативи за привличане и задържане на таланти и за подобряване на капацитета на държавите членки в областта на научните изследвания и иновациите.

- в) в сътрудничество с държавите членки да засили координацията между политиките в областта на научните изследвания и иновациите и други имащи отношение политики, по-специално цифровите и промишлените политики, за да се търсят високи постижения и въздействие, да се подкрепят преломните иновации и иновативните промишлени вериги за създаване на стойност и да се мобилизират иновационни центрове.
- г) в сътрудничество с държавите членки да набележи и насърчава основани на факти политики в областта на научните изследвания и иновациите, за да се насочат усилията към конкретни национални, регионални и местни предизвикателства и нужди и така да се допринесе за стратегическите приоритети на Съюза и националните стратегически приоритети.
- д) в сътрудничество с държавите членки да засили сътрудничеството между Съюза и трети държави съобразно подхода „Екип Европа“ чрез конкретни действия в подкрепа на международните екосистеми за научни изследвания и иновации в рамките на стратегията на Комисията EU Global Gateway и глобалния подход към научните изследвания и иновациите. По-конкретно да засили сътрудничеството с държавите от Латинска Америка и Карибския басейн в контекста на срещата на върха на държавните и правителствените ръководители от ЕС и CELAC.

III. Въздействие на Механизма за възстановяване и устойчивост върху ключовите цели на Съюза за политиката в областта на научните изследвания и иновациите и ЕНП

24. ИЗТЪКВА, че реформите и инвестициите в рамките на Механизма следва по-специално да подобрят устойчивостта, готовността за действие при кризи, капацитета за приспособяване и потенциала за растеж на държавите членки, като по този начин допринасят за стратегическата автономност на Съюза наред с отворената икономика и генерират европейска добавена стойност, както и насърчават икономическото, социалното и териториалното сближаване. Финансираните от Механизма за възстановяване и устойчивост мерки в областта на научните изследвания и иновациите имат капацитета да допринесат за трансформирането на европейската екосистема за научни изследвания и иновации чрез:
- а) устойчиви реформи и свързани с тях публични инвестиции на национално равнище, като много държави членки заделят значителна част от своите инвестиции и реформи по МВУ за научни изследвания и иновации, насочени към постигане на системно социално въздействие и промени като двигател на икономика, основана на знанието.

- б) изграждане на многообразно, основано на високи постижения и добре функциониращо ЕНП, насочено към намиране на решения за реализиране на приоритетите на Съюза и националните приоритети, като например екологичния и цифровия преход, и за преодоляване на други значителни обществени предизвикателства.

25. ИЗТЪКВА, че в няколко случая държавите членки са включили на етапа на разработване на своите действия по МВУ, когато това е възможно, някои инвестиции за допълване, укрепване и установяване на полезни взаимодействия, включително възможност за допълване на механизма с други фондове на Съюза и с традиционните инструменти и действия в областта на научните изследвания и иновациите, установени в националните и европейските фондове за научни изследвания и иновации.
26. ИЗТЪКВА, че МВУ се характеризира с ограничено във времето структуриране, финансиране и период на изпълнение, както и с правила за добавяне и взаимно допълване на средствата, които дадоха възможност на държавите членки да предприемат действия по националните и европейските приоритети. ПОДЧЕРТАВА, че Регламентът за МВУ дава възможност за полезни взаимодействия с други програми и инструменти на Съюза. ПРИПОМНЯ, че полезните взаимодействия между Съюза, националните и, когато има такива, регионалните програми за финансиране в областта на научните изследвания и иновациите все още представляват голямо предизвикателство, но и възможност за постигане на целта за укрепване на европейската научна и технологична база. ПРИВЕТСТВА усилията на Комисията и държавите членки за преодоляване на трайните предизвикателства и ги ПРИКАНВА да продължат работа в тази посока.
27. ПРИПОМНЯ ролята, която плановете за възстановяване и устойчивост, Рамковата програма на Съюза за научни изследвания и иновации и инструментите на политиката на сближаване могат да изиграят в подкрепа на новото ЕНП; ПРИЗНАВА, че в няколко случая държавите членки са разпределили финансиране по МВУ за действия по политиките в областта на научните изследвания и иновациите, които могат да подкрепят някои от приоритетите на новото ЕНП, като например:
- а) утвърждаване на равенството между половете в областта на научните изследвания и иновациите; ИЗТЪКВА, че някои държави членки са включили мерки за интегриране на принципа на равенство между половете — например допълнителни програми за подкрепа на жените предприемачи и тяхното професионално развитие и за привличане на талантиливи жени към кариера в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката — както и действия за преодоляване на неравнопоставеността между половете в областта на научните изследвания и иновациите.

- б) насърчаване на териториалното сближаване чрез научните изследвания и иновациите; ПОДЧЕРТАВА, че някои държави членки са включили мерки за укрепване на националните и регионалните екосистеми за научни изследвания и иновации и териториалното сближаване, както и за улесняване на системите за координация и по-добро управление между националните и регионалните органи.

Бъдещи действия

28. ПРИПОМНЯ, че Комисията понастоящем изготвя междинна оценка на МВУ, която ще бъде представена до февруари 2024 г. ПРИКАНВА Комисията да извърши отделно проучване, което да допълва тази оценка, като същевременно избягва всякакво дублиране, и което да бъде съсредоточено върху действията в областта на научните изследвания и иновациите, включени в Механизма за възстановяване и устойчивост, в подкрепа на извличането на поуки от изпълнението на политиките, и също така да вземе предвид разликите в структурирането на МВУ и други фондове на Съюза от гледна точка на:
- а) приноса за насърчаване на екологичния и цифровия преход и, когато е целесъобразно, за намаляване на различията по отношение на научните изследвания и иновациите на регионално и национално равнище и за насърчаване на равенството между половете.
 - б) приноса за укрепване на националните системи за научни изследвания и иновации.
 - в) приноса на мерките за научни изследвания и иновации на националните ПБУ за постигане на напредък по програмата за политиката за ЕНП и Новата европейска програма за иновации.
 - г) степента, до която държавите членки са се възползвали от полезните взаимодействия между МВУ и други фондове на Съюза в областта на научните изследвания и иновациите и действия на секторните политики, в които науката и технологиите играят значителна роля, и са определили приложените инструменти и механизми и пречките, които са възпрепятствали комбинирането на различни източници, както и са документирали най-добрите практики за улесняване на взаимното обучение.
29. ПРИКАНВА Комисията да информира държавите членки за констатациите от това проучване за бъдещото развитие на политиката в областта на научните изследвания и иновациите на европейско и национално равнище, както и за констатациите от междинната оценка на МВУ. ПРИПОМНЯ, че съществуващите инструменти на Комисията, сред които инструментът за техническа подкрепа и механизмът за подкрепа в областта на политиките по програма „Хоризонт“, могат да бъдат от полза при изготвянето и изпълнението на реформите.